

„EGYÜTT EGY JOBB ÉLETÉRT” EGYESÜLET

NTP-SPEC-21-0010

SZAKMAI MÓDSZERTAN

A program során a tiszaszalkai, tiszavidi fogyatékkal élő gyermekek (15 fő) számára nyújtottunk komplex tehetségfejlesztő és kompetenciaerősítő foglalkozássorozatot.

A tehetségdiagnosztika hármas egységét alkalmaztuk projektünk során: egyrészt a tehetségazonosítás, a tehetséges gyerekek megtalálása, másrészt a beválogatás különböző tehetségfejlesztő programokba, harmadrészt az adott programok eredményessége révén folyamatjelleggel végeztük a fejlesztő tevékenységet. Fontosnak tartottuk, hogy motiváltak, érdeklődők legyenek.

Tehetségfejlesztés: a tehetségfejlesztés/gondozás során a gyermek erősségeire támaszkodva segítettük elő a potenciális tehetség kibontakozását, ugyanakkor figyeltünk a gyenge pontok korrekciójára is. Önbizalmukat erősíteni, fejleszteni tudtuk, majd személyenként egyéni és csoportos fejlesztési irányokat állítottunk fel, ezekhez szakmai anyagokat állítottunk össze. Egyéni és csoportos munka eredményességének növelése érdekében produktumok létrehozását preferáltuk, melyekben szükség volt az egyéni és a csoportos munka eredményességére is.

Szakembereinknek figyelembe kellett venniük a családi hátteret, a korábbi szocializációt ahhoz, hogy igazán eredményes és hatékony segítséget tudjanak nyújtani a projektünk során. A háttértudás és kapcsolat mellett nagyon fontos volt a mentorálás, ami segítette a fiatalok cél felé tartását. Ez a kiemelt, személyre szabott foglalkozás szocializációs, mobilitási csatorna is volt. Alkalmazott módszereink: Egy projektben együtt tevékenykedni, tanulni csak akkor lehetséges, ha a képességeknek megfelelő oktató – nevelő munka segíti a gyermekek munkáját, ismeretszerzését. Képzett szakembereink segítségével a magyar gyógypedagógia tudomány nemzetközileg is elfogadott szemlélete a résztvevő tanulókkal való foglalkozásaink során alkalmazásra került. Az, hogy a különböző képességű, tehetségű tanulók oktatása milyen formában valósul meg, ahhoz leginkább döntő a csoportot alkotó tanulók közti sajátosságok, egyéni képességek, adottságok figyelembe vétele, melyek miatt az egységesített „tömeges oktatás” ma már nem kivitelezhető, s szakmailag nem is elfogadott. A hangsúly az „egyéni” felé tolódott el, ami természetesen szemléletváltást igényelt. A hagyományos oktatás elemeit, mely az ismeretközlésre alapoz, ahol a tanár az egyedüli döntéshozó, az ellenőr szerepét tölti be, míg a tanulók az információk passzív befogadjaként jelennek meg az oktatási folyamatban, s túlnyomóan verbális közvetítők útján ismerkednek meg a tananyaggal, csak igen ritkán

„EGYÜTT EGY JOBB ÉLETÉRT” EGYESÜLET

NTP-SPEC-21-0010

alkalmaztuk a foglalkozásokon. Szükség azért volt esetenként arra, hogy a frontális tanítás módját alkalmazzuk, mert a feladat kiosztása ezt megkívánta, de igyekeztünk a nyitott tanítási formák eszköz és módszertanát használni, ami az előzőekkel szemben szakít a hagyományos ismeretközlő jelleggel. Pedagógiai munkánkat arra építettük, hogy a tanulók fokozódó önállósággal képesek legyenek saját tanulási folyamataikat irányítani. A differenciált – az egyéni készségeket, képességeket figyelembe vevő – teljesíthető tevékenység biztosította az örömteli, kudarc nélküli tanulás lehetőségét. Ugyanakkor az elért teljesítmény értékelésekor nem hagyható figyelmen kívül az adott tanuló aktuális teljesítőképessége, vagyis az, hogy saját lehetőségeit mennyire használta ki a munka, a feladat elvégzése érdekében. A tévedések megbeszélése, kijavítása közösen történt. A hibák elfogadása, a tanulási folyamat részeként való kezelése a biztonság érzését nyújtotta, mentesítette a gyerekeket a frusztrációtól, szorongástól. A differenciálásnak számos szintjét, több formáját és módját jelenítettük meg a projekt során. Történt tanulásszervezés szintjén létrejövő differenciálás, amikor érdeklődés szerint, homogén szerveződésű csoport jött létre felkínált feladat lehetőségek kapcsán, vagy tartalmi differenciálás, ahol a tanulók önállóan végezték a differenciált feladatokat, részben egyénre szabott munkával. Olyan tanulásszervezési módokat is alkalmaztunk, ahol a tagok között együttműködés, kooperáció van. A néhány fős csoportok homogén és heterogén szervezésűek is voltak. A csoporttagok azonos feladatot végeztek. Az eltérő képességű gyermekek munkája között tartalmi differenciálással történt. Differenciálás történt a feladatok szintjén, mennyiségi téren, technikai kivitelezés terén, s a visszajelzés módját tekintve is. Mennyiségileg kevesebb feladatot szántunk annak a tanulónak közös produktum során, aki társainál lassabb tempóban haladt, így elértük azt az optimális esetet, hogy egy adott feladatcsoport elvégzésére, az előzőek szerint differenciálva, ugyanannyi időt adhattunk különböző mikrocsoportoknak. A szociális keretek szintjén történő differenciálás célja az volt, hogy a társal végzett munka során a társ mintát is nyújtson, ösztönzőleg hatva a másik félre, vagy a csoport többi tagjára. Tájékoztunk arról, hogy a tanulók az ismeret elsajátítás során mely csatornákat használják legeredményesebben. Ez is személyenként változó volt, ezért a megfelelő tanulási stílus megválasztását döntő fontosságúnak tartottuk. Voltak gyermekek, akik a vizuális, mások az auditív, vagy a motoros tapasztalatszerzést részesítették előnyben, esetleg ezek kombinációját. Ugyanakkor figyeltünk arra, hogy a több bemeneti csatorna használata ne legyen túlzó mértékű legyen, épp nem a várt eredményt hozva. A több oldalról alátámasztott, megközelített ismeretátadás, a különböző

„EGYÜTT EGY JOBB ÉLETÉRT” EGYESÜLET

NTP-SPEC-21-0010

ingerek egyidejű alkalmazása a tanulásban akadályozott gyermekeknél, a szenzoros integráció esetleges zavara miatt megnehezítheti a tanulást. Ezt sikerült elkerülnünk munkánk során. Alkalmaztunk csoportmunkát, figyelve arra, hogy a tanulók egyenletesen vegyék ki részüket a munkából, nehogy esetleg egyes tanulók kivonják magukat a feladatvégzésből, rosszabb esetben hátráltassák a többiek munkáját. Történt homogén csoportszervezés, ahol a csoporttagok képesség és érdeklődés szempontjából közel azonos szinten álltak az adott feladat végrehajtásának tekintetében, de heterogén csoportalakítást is alkalmaztunk, ahol a csoporttagok érdeklődés és képesség tekintetében erőteljesebb eltérést mutattak az adott feladatot tekintve. Ekkor a csoportszerepeket meghatároztuk, így mindenki erejének és képességeinek megfelelően vehetett részt a munkában. A jól szervezett csoportmunka jelentős személyiségformáló, értékrend alakító hatással van a csoporttagokra. Megjelenik az együtt gondolkodás lehetősége, az alkalmazkodás, összefogás, érvelés, meggyőzés, a másik tiszteletben tartása, az eltérő gondolkodás elfogadása, az összetartozás élményének személyes megtapasztalása. Bemutattatást akkor alkalmaztunk, amikor egy – egy gyermek maga mutatta be a munkafolyamatot, vagy mozzanatot, saját munkadarabján, a többiek oktatása céljából. Állandóan jelen voltak a már korábban részletezett differenciálási formák, valamint az ellenőrzés, s az értékelés. Utóbbiak formája építő jellegű, pozitívumok kiemelésére szolgáló, szóbeli elemzések, érzelmi megnyilvánulások voltak.